

Seznamte se: Tolkien

Míla Linc

Anotace: Představení jednoho ze zakladatelů žánru fantasy, představení jeho práce i jeho vlivu na současnost. Kromě knih samotných i krátký náhled na filmy a klubový život. Lekce vznikla v rámci kurzu Kritického myšlení.

Určeno pro: druhý stupeň, střední školy

Délka: 60 minut

Klíčové kompetence: K učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální

Vzdělávací oblasti: Jazyk a jazyková komunikace

Průřezová témata: osobnostní a sociální výchova,

PŘÍPRAVA

Knihy přečíst, filmy zkouknout ☺

Připravit si texty k rozstříhání

- Úvodní básnička „Jeden prsten vládne všem“ (na počátku každého dílu Pána prstenů)
- Shrnutí hobita (buď text co tu je, nebo si napsat vlastní)

Vytisknout a rozstříhat mapu Středozemě na puzzle

Najít si fotografie z filmů, z fanouškovských akcí atd. Internet je toho nekonečně plný. V případě větší časové dotace třeba na youtube i nějaký fanouškovský film nebo si připravit ukázkou z knihy a následně ukázat její filmové zpracování...

EVOKACE

Přivítání, dotaz na čtenářství, nabídnutí knihovny, další tradiční uvítání dle zvyklostí.

Rozdělení do skupinek. Každá skupinka dostane rozstříhaný text po řádcích. Jde o úvodní báseň „Jeden prsten vládne všem...“ (je na počátku každého dílu Pána prstenů)

Úkolem studentů je to poskládat tak, aby se jim to líbilo. Pokud budou chtít přečíst, tak můžou. Poté přečtu verzi z knihy.

Vysvětlení – jde o základní motiv z knih Hobit a Pán prstenů. Tolkien pro tyto příběhy vymyslel celý svět s propracovanou mytologií a historií. Příběhy, které znáte z filmu, se odehrávají v třetím věku a právě prsteny moci jsou ústředním motivem té doby.

UVĚDOMĚNÍ

Autor

Kdo je autorem tohoto světa – krátké seznámení se samotným Tolkienem (opravdu jen stručně a jen to nejzásadnější)

Např. zde:

http://cs.wikipedia.org/wiki/John_Ronald_Reuel_Tolkien

Hobit

Každá skupinka dostane kus textu (začátek, střed a konec) a jejich úkolem bude dospat ten zbytek; ne podle toho, co znají, ale jak by chtěli, aby se to odehrálo („vymyslete vlastního Hobita“). Poté skupinky přečtou své dílo.

„Tady máte tři různé verze hobita. Jaká je ta čtvrtá, od Tolkiena, to si musíte přečíst v knížce.“

Jednoho dne potká hobit jménem Bilbo Pytlík čaroděje Gandalfa, který proti jeho vůli přivede do jeho nory společenství trpaslíků a označí Bilba za vynikajícího zloděje. V ten okamžik začíná dobrodružná výprava za získáním pokladu, o který trpaslíky připravil drak Šmak. Cestou k Osamělé hoře potkává výprava zlobry, kteří je málem snědí, navštíví překrásnou pevnost Roklinku, kde žijí mocní a tajemní elfové a po té, při obtížném přechodu hor, dojde k velmi důležité události. Výprava je zajata skřety.

Při zběsilém úprku se Bilbo ztratí. V podzemní tmě se postupně doplází až k samotným kořenům hor, kde narazí na prsten pohozený na zemi a následně na Gluma. Bilbo bojuje o život v hádankářské soutěži, utíká před Glumem a zjišťuje, že prsten, který našel – a který předtím patřil Glumovi – má kouzelnou moc učinit ho neviditelným. Po shledání s ostatními se výprava dává na útěk před rozezlenými skřety a zachrání je až pomoc obrovských orlů. Po návštěvě u Medděda se od výpravy odděluje Gandalf a trpaslíci společně s Bilbem vcházejí do Temného hvozdu. Všichni kromě Bilba jsou zajati místními elfy, kteří nemají trpaslíky rádi, a navíc jim trpaslíci odmítají sdělit cíl své výpravy. Bilbo trpaslíkům pomůže a trpaslíci se nakonec dostávají ze zajetí. Výprava tedy může pokračovat.

Nakonec se všichni úspěšně dostanou k hoře, kde sídlí drak. Drak není žádný hlupák, a kdyby s sebou neměli Bilba, sotva by se kdy k pokladu dostali. Ve své pýše udělá drak velkou chybu, díky níž je nakonec zabit při útoku na vodní město, které ale velmi poškodí. Trpaslíci mají jednu vrozenou vlastnost, přímo milují zlato a drahokamy, odmítají oprávněný nárok lidí na podíl, který by pokryl způsobené škody a dokonce zahájí válku mezi lidmi a elfy na jedné straně a trpaslíky na druhé rozhodnutí nevzdat se ničeho ze svého pokladu.

Naštěstí se v tento okamžik opět projeví Bilbo jako velmi moudrý, na scéně se opět objevuje Gandalf a také spousta skřetů. Při obraně padne mnoho lidí, elfů a trpaslíků. Všichni si vzájemně odpustí a Bilbo se s dílem dračího pokladu úspěšně vrací domů. Doma jej ovšem čeká jedno malé překvapení.

Pán prstenů

skupinky dostanou rozstříhanou mapu, kterou by měli složit. Na této mapě se ukáže místo děje hobita (odkud kam šli a co tam dělali – velice stručně)

Následně příběh PP – s ukázkou, kudy šli a významnými místy, kde se to stalo (šlo by doplnit fotkami nebo obrázky z filmu či velkých obrazových publikací).

Mapa ke stažení zde (jde o verzi z prvního českého vydání, případně okopírovat přímo z knížek) http://cs.wikipedia.org/wiki/Hobit_aneb_Cesta_tam_a_zase_zp%C3%A1tky

Drobnosti

(možno vybrat jen to, na co se cítíte, jenom naznačit nebo i vynechat úplně)

Svět

Na mapě ukázat i nedozírné dálky – nabídnout krajiny, které ani v Hobitovi ani Pánovi prstenů nejsou zmíněné nebo jsou jenom naznačené. Zeptat, co se tam asi děje, kdo tam žije atd.

V případě zájmu doplnit ukázkou Atlasu Středozemě.

Další knihy z kánonu

Existují i další knihy z toho světa. Silmarillion je mytologický základ, obsahuje nejstarší příběhy od stvoření až na konec Třetího věku (události Pána prstenů).

Nedokončené příběhy jsou fragmenty právě příběhů ze Silmarillionu rozpracované beletristicky, ale nedokončené.

Film

PP a LOTR – generace fanoušků. Lze totiž rozlišit generace, které Pána prstenů znají pod zkratkou PP (podle knih) a které LOTR (Lord of the rings) podle filmů.

Peter Jacskon a „svět, který vytvořil“ – citát v jedné z recenzí. Jde o ukázkou toho, jak Středozem zůstává, i když původní autoři mizí.

Kromě Pána prstenů je i film Hobit.

Fanouškovský film – Hunt for the Gollum – a spousta dalších; možno jako inspirace. Klasické filmy děcka budou znát, tohle nejspíš ne <https://www.youtube.com/watch?v=9H09xnhiCQU>

Existují i kreslené filmy, ale ty jsou dobré jen pro opravdové fanoušky (vznikl takto pohádkový hobit i nedokončený pán prstenů)

Fanouškovství

Všichni znají partu ze seriálu Teorie Velkého třesku. Nejsou vymyšlení. Takových lidí existuje mnoho. Někteří si šijí propracované kostýmy, setkávají se v tolkienovských klubech, jezdí na bitvy,

larpy a další dřevárny inspirované Pánem Prstenů (například Bitva pěti armád je největší bitvou u nás).

REFLEXE

Tolkienův pomník. Nebo vymyšlení reklamního sloganu, který by tyhle knihy mohl propagovat.

ZDROJE A KNIHY:

TOLKIEN, J. Pán prstenů – Společenstvo prstenu. Praha: Mladá fronta, 1993. ISBN 80-204-0362-0

TOLKIEN, J. Pán prstenů – Dvě věže. Praha: Mladá fronta, 1991. ISBN 80-204-0194-6.

TOLKIEN, J. Pán prstenů – Návrat krále. Praha: Mladá fronta, 1992. ISBN 80-204-0259-4.

TOLKIEN, J. Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky. Vyd. 3., (v Mladé frontě dotisk 1. vyd.). Překlad František Vrba. Praha: Mladá fronta, 2002, 256 s., [5] s. barev. obr. příl. ISBN 80-204-0506-2.

CARPENTER, Humphrey. J.R.R. Tolkien: životopis. Praha: Mladá fronta, 1993. ISBN 80-204-0409-0.

FONSTAD, Karen Wynn. Atlas Středozemě: životopis. Vyd. 1. Překlad Stanislava Pošustová-Menšíková. Praha: Mladá fronta, 1998, 209 s. ISBN 80-204-0716-2.

ZEMANOVÁ, Magdaléna. Rytíři bez krále: svět šermu, historie a fantazie. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014. 179 s. ISBN 978-80-7422-290-0

http://cs.wikipedia.org/wiki/John_Ronald_Reuel_Tolkien

<http://tolkien.cz/>

<http://www.jcsoft.cz/fantasy/lotrfilm.asp>

a další...